

*Абрамова О.С.,
доцент кафедри обліку та оподаткування ХННІ
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

*Коваленко М.П.,
магістр кафедри обліку та оподаткування ХННІ
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ТА ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ УКРАЇНИ

В будь-який період існування необоротних матеріальних активів (НМА) є одними з найважливіших матеріальних баз для діяльності кожного підприємства, а тому вони потребують організації та належного ведення обліку. Згідно з Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", з моменту набрання його чинності та запровадженням з 2000 р. національних стандартів бухгалтерського обліку, в Україні з'явилося широко відоме поняття необоротні активи (НА).

Відповідно до Положення (стандартом) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", "необоротні активи – всі активи, що не є оборотними". Також в Положенні зазначено, що до оборотних активів належать "грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу"[1]. Тому, під НА розуміють активи, які використовуються підприємством у його діяльності протягом тривалого періоду часу (більше одного року) та від використання яких підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди; та їх вартість може бути достовірно визначена. Відповідно до того, що склад НА досить різноманітний, існує загальна економічна класифікація НА (рис. 1).

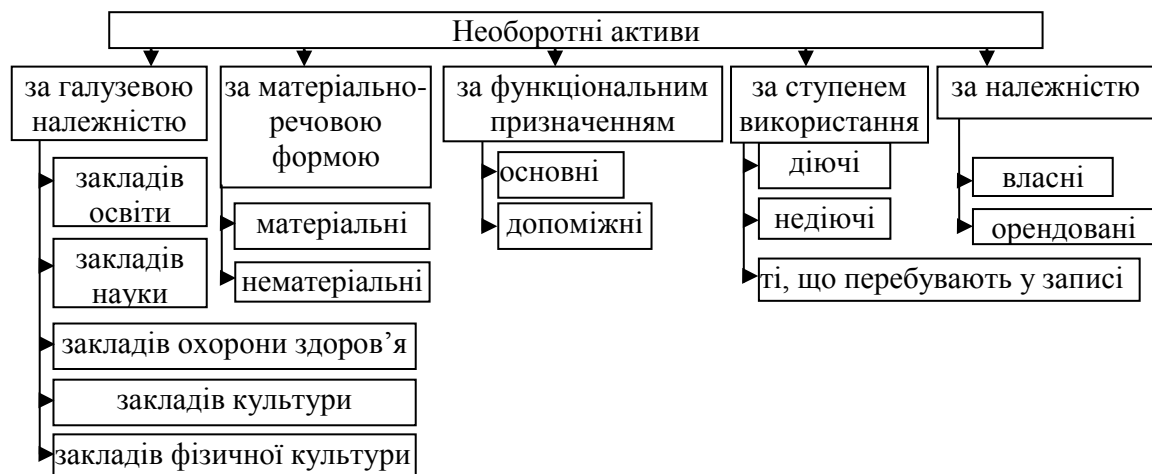

Рис.1 – Класифікація необоротних активів

До складу НА в бухгалтерському обліку включають: основні засоби (ОЗ); інші необоротні матеріальні активи (ІНМА); довгострокові біологічні активи; нематеріальні активи; довготермінові фінансові інвестиції; довготермінову дебіторську заборгованість; відстрочені податкові активи та гудвіл.

Облік необоротних активів в Україні ведеться відповідно до чинного законодавства, а саме законів, інструкцій, положень, Плану рахунків, національних та міжнародних стандартів обліку.

Оскільки національні стандарти були розроблені з урахуванням міжнародних, а тому П(С)БО [4] має як спільні, так і відмінні риси з МСФЗ [2], зокрема у частині обліку нематеріальних активів (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння обліку НМА за національними та міжнародними стандартами

П(С)БО 27	МСФЗ 5
Надходження ОЗ на підприємство	
Допускається безоплатне надходження, переведення до об'єктів ОЗ зі складу оборотних активів; внески до статутного капіталу	Розглядається виготовлення активів для продажу в процесі звичайної господарської діяльності
Вибуття ОЗ: Продаж	
Безоплатна передача	Виключення активу з використанням без очікуваного економічних вигід від вибуття
Переоцінка НА	
Проводиться: за справедливою вартістю на дату балансу для тих НА, для яких існує активний ринок.	Існує два підходи переоцінки НА: перший – це базовий (після первісного визнання НА відображають за його собівартістю); другий – дозволений альтернативний підхід (НА після первісного визнання відображають за переоціненою сумою, що також є його справедливою вартістю на дату переоцінки)
Визначення корисного строку використання НА	
Для визначення строку корисної експлуатації враховують :	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Строк корисного використання активів; 2. Правові чи подібні обмеження, фактори щодо строків його корисного використання, а саме : 	
Моральний знос	<ol style="list-style-type: none"> 1. Технологічне, технічне та інші види старіння; 2. Зміна попиту на актив та стабільність галузі; 3. Залежність строку експлуатації активу від строку корисної експлуатації на підприємстві

Таким чином, досліджено класифікацію та особливості необоротних активів, проаналізовано облік необоротних матеріальних активів шляхом порівняння П(С)БО та МСФЗ, встановлено, що необоротні активи – це активи, які використовуються підприємством в його діяльності протягом певного періоду часу, від використання яких підприємство отримає економічну вигоду в майбутньому. Слід зауважити, що у частині обліку НМА міжнародні стандарти є більш повними, враховують варіантність обліку та можуть бути застосовані підприємствами різних організаційно-правових форм та галузей національної економіки. Перспективою наступних досліджень у напрямі обліку НА є вдосконалення організації та методики оцінки необоротних активів, у тому числі тих, що призначені для продажу, що у свою чергу сприятиме підвищенню достовірності даних фінансової звітності.

Список літератури:

1. Кушіна О. Коли необоротні активи постають оборотними / О. Кушіна // Бухгалтерія. – 2008. – № 4. – С. 61-64.
2. МСФО 5 «Непоточні активи, призначені для продажу, і діяльність, що припиняється» // Міжнародні стандарти фінансової звітності 2004. – Ч. 1. – К. : ФПБАУ, 2004. – С. 641-651.
3. Наумчик О.А. Про доцільність обліку необоротних активів призначених для продажу // Науковий вісник ДонНУЕТ. Серія Економіка. – 2009. - №18. – С. 125 – 130.
4. Необоротні активи, призначені для продажу, і діяльність, що припиняється : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 : [затв. наказом МФУ від 07.11.2003 р. № 617] // Бухгалтерія. – 2007. – № 46. – С. 12-17.
5. Основні засоби : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 : [затв. Наказом МФУ від 27.04.2000 р. № 92] // Бухгалтерія. – 2008. – № 46. – С. 12-17.